

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quinta. De Proprietatibus substantiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

naturaliter sit impalpabile & impenetrabile. Hinc est quia Ariaga facile ad præfata argumenta responderet, ut ipse putat & sat probabiliter, quod quantitas & substantia corporea sit unum & idem, & consequenter illas dimensiones & quantitatem ab ea separari non posse.

Probatur Conclusio quarto

cum Pontio. Quia si Deus crearet corpora quæ ex natura sua peterent esse penetrabilia, sicut defacto sunt corpora gloriosa per dotem penetrabilitatis, in quo nulla apparet implicancia, essent essentialiter vera corpora; sed illis corporibus non competeret connaturaliter & essentialiter impenetrabilitas, sed potius penetrabilitas: ergo impenetrabilitas non est ratio formalis constitutiva substantiæ corporeæ, seu corporis in sua latitudine.

Dico 5. Bene explicatur ratio substantiæ

corporeæ ut sic. Quod sit substantia connaturaliter impenetrabilis occupare locum divisibilem indivisibiliter, ita sit tota in toto, & tota in qualibet parte. E contra substantia spiritalis quod sit illa substantia quæ de se apta nata est esse tota in toto, & tota in qualibet parte vel puncto spatii, vel subjecti sibi connaturaliter debiti. Hanc conclusionem apud nullum Clasicum Authorem reperi, est tamen quoad posterio-rem partem P. Ludovici Connæi in suis *MF.* qui putat eam proximam esse ad illam quam Pontius proponit. In rei veritate autem eam omnes tenere deberent Scotista; si conformiter ad sua principia procederent: nam dum agunt contra Thomistas asserentes animas brutorum perfectorum esse indivisibiles, sic argumentantur, si animæ brutorum essent indivisibiles, deberent esse spirituales, sed &c. probant sequela: quia si per impossibile anima rationalis dependeret in esse & conservari à corpore, non desiniret adhuc esse spiritalis, modò esset tota in toto, & tota in qualibet parte, ubi expressè & forte in advertentes constituunt rationem substantiæ spiritalis in esse totius in toto, & totius in qualibet parte, ergo. Probatur Conclusio, tum ex refutatione aliarum sententiarum, tum quia melius explicari non potest, tum quia omnibus & solis conveniunt.

Arguitur. Secundum sententiam etiam

per me probabilem non implicat, quòd substantia corporea separatur à quantitate, sed factà tali separatione non potest ostendi ratio quare substantia materialis non possit connaturaliter esse tota in toto, & tota in qualibet parte, ergo male definitur substantia corporea quòd sit illa cui repugnat occupare locum divisibilem indivisibiliter, &c. Probatur minor, quia tota ratio quare res corporea non possit connaturaliter occupare locum divisibilem indivisibiliter est ipsius divisibilitas, ergo si potest res divisibilis sic occupare locum (quod teneo te qualibet re spiritali) potest etiam talis substantia, sublatà quantitate, & sic consequenter malè describitur ratio formalis corporis & spiritus, vel si bene, tunc ruit tertia conclusio quòd ratio corporis non consistat indivisibilitate. *R. negando mi.* Ratio autem est, quare non possit sic occupare locum, quia licet illa substantia defacto non haberet quantitatem, tamen connaturaliter postulat habere illam per quam ejus partes

sint impenetrabiliter extensæ; adeoque esse commensurativè in loco, unde de se talis substantia separata à quantitate non est apta nata occupare locum divisibilem indivisibiliter, & quamvis ab angelo posset redigi ad minimam partem sui loci, vix tamen ad punctum.

Instatur. Ex dictis propriis non implicat quòd Deus posset corpora producere quæ essent connaturaliter penetrabilia, ergo nulla solutio. *R. negando consequentiam,* quia talia corpora adhuc non possent connaturaliter poni in puncto loci. *R. 2. dist. ant.* Ita ut illa corpora de se peterent occupare locum commensuratum, quamvis penetrabiliter non excludendo alia corpora, concedo ant. ita ut non peterent idem locum commensuratum nego ant. & consequentiam. Ex dictis patet etiam quid dicendum ad probationem minoris, supra videlicet non quamcunque divisibilitatem excludere à loco indivisibili locatum divisibile, sed divisibilitatem entis corporei tantum, & quòd hoc non sit gratis dictum ostendo, quia sicut est discrimen inter ipsas res corporeas æq; divisibiles in ordine ad occupandum locum: verbi gratià inter substantiam palmarem & quantitatem palmarem, quarum utraque est in tot partes divisibilis, in quot est altera, tamen una, verbi gratià, quantitas essentialiter occupare postulat locum palmarem, & quantitatem palmarem impenetrabiliter, & altera non; & sic non sola divisibilitas est ratio præcisè in se, sed in quantum est hujus entis.

QUÆSTIO V.

De Proprietatibus Substantiæ.

Aristoteles hic capite sexto sex enu-

merat substantiæ proprietates, quarum tres conveniunt substantiæ in communi, duæ verò substantiæ primæ, & una substantiæ secundæ, quas etiam hoc ordine producam & breviter explicabo, quamvis Philosophus indiscriminatim eas posuerit; unde tres sequentes competunt substantiæ in communi, quarta & quinta substantiæ primæ, & ultima tandem substantiæ secundæ. Itaque

Proprietas I. Substantiæ communi

est, *Non esse in alio,* scilicet veluti in subjecto inhaesionis, id est quòd nullo modo inhaereat alteri veluti accidens, neque natum sit inhaerere sicut nata & apta sunt ad inhaesionem accidentia Eucharistica, quamvis actualiter non inhaereant; hinc dicit q. 14. præd. Scotus, licet forma sit in materia, non est tamen in ea veluti in subjecto, sed tanquam informans in informato, quod dat ei esse simpliciter, seu cum qua constituit unum per se simpliciter. Norandum ex dictis quòd non esse in alio hoc modo dupliciter intelligi possit, vel negativè, vel positivè; si intelligatur negativè, tunc non esse in alio dicit formaliter negationem actualis & aptitudinalis inhaerentiae, & hæc negatio dici potest proprietas quarto modo, accipiendo scilicet proprietatem pro omni eo quod omni & soli necessario convenit & non est essentialis ipsi. Si intelligatur positivè, non esse in alio, tunc illa ineptitudo effendi in alio potest accipi, vel pro-

L
Sex sunt proprietates substantiæ.

II.
Prima est Non esse in alio.

perfectate constitutiva substantiæ, & sic non erit proprietas ut patet ex dictis; vel potest accipi pro aliquo respectu aptitudinali qui sequitur ad illud positivum, & talis respectus erit proprietas ipsius quartò modò realiter identificata.

III.

Secunda non habere contrarium.

Secunda Proprietas substantiæ in communi est. *Non habere contrarium.* Hæc proprietas ut omni substantiæ sit propria, quartò modò, debet intelligi de contrarietate proprie dicta quæ versatur inter formas positivas, quæ se mutuo nata sunt expellere, & expelli ab eodem subiecto inhætionis prout contingit in pluribus qualitatibus, non verò alicui substantiæ, sive directe, sive lateraliter & reductivè ponatur in prædicamento; quia si sermo esset de contrarietate improprie dicta, quæ versatur inter ea quæ habent naturas sibi repugnantes, vel qualitates repugnantes & provenientes à talibus naturis, sic rationale & irrationale vocantur contraria; sic ignis & aqua contrariantur ratione qualitatum provenientium ab illis naturis, ignis aquæ, propter calorem, aqua igni propter frigus. Quod si dicas, quandoquidem illæ qualitates ab elementis emanant, & consequenter in igne & aqua prius fuisse debuit illa contrarietas, quia illa emanatio non probat in illis aliquam contrarietatem formalem, sed tantum virtuales & radicalem in elementis ignis & aquæ. Dixi autem notanter ab eodem subiecto inhætionis, quia certum est quòd formæ substantiales se invicem expellant ab eodem subiecto informationis, verbi gratiâ forma ignis & forma aquæ, ab eadem materia quam informant, sese expellunt.

IV.

Tertia Non suscipere magis & minus.

Tertia Proprietas est *Non suscipere magis & minus.* Sensus hujus proprietatis non est de substantia prout dicitur à substando, sic enim dicitur una substantia magis substantia quam alia, sed à subsistendo, seu per se existendo, & sic una substantia non magis per se existit quam alia, nec una dicitur magis substantia quam alia ut docet Scotus q. 15. prædicam. Non est sensus quòd una substantia non possit magis, vel minus, id est, quòd una non possit esse perfectior quam alia, cum substantia hominis sit magis perfecta quam substantia equi, & minus perfecta quam substantia angeli; nec etiam sensus est quòd una substantia non possit magis perfici & augeri extensivè, quandoquidem pueri crescunt substantialiter, sensus ergò hujus proprietatis est, quòd substantia non suscipiat magis & minus quoad intensionem, ita ut jam sit magis intensâ, jam minus: sicut calor jam magis intenditur, jam minus, verumtamen hæc proprietas non competit soli substantiæ, quia etiam quantitas in hoc sensu non suscipit magis & minus, ut dicam infra.

V.

Quarta significare hoc aliquid.

Quarta Proprietas quæ competit substantiæ primæ est *significare hoc aliquid*, id est, prout communiter Doctores docent, substantia est nomen quod imponitur ad significandum singulare, quod est ita determinatum, ut non conveniat univocè pluribus, imò ita determinatum ut sit proprium nomen, verbi gratiâ, Petrus vel Bucccephalus, quare hæc proprietas non meretur nomen proprietatis, quia non competit solis: quia possunt etiam accidentia propriis

nomibus compelli, nec etiam omnibus substantiis primis, quia non omnes habent nomina propria, ut patet de arboribus, floribus & fructibus &c. Plerumq; ergò in animalibus habet locum hæc proprietas, non tamen in omnibus ut proprium est idem ac peculiare.

Quinta Proprietas est, quæ etiam competit substantiæ primæ, *suscipere contraria*, seu esse susceptivum contrariorum, hæc proprietas competit omni substantiæ finitæ, unde etiam angeli licet non possint suscipere contraria materialia, possunt tamen spiritualia. Ut autem cognoscatur num hæc proprietas solis substantiis competat advertite, quòd hæc susceptio dupliciter contingere possit, primò per modum subiecti non ultimati, & sic etiam quantitati Eucharisticæ competit, secundò per modum subiecti ultimati, & in hoc sensu tantum substantia est susceptiva contrariorum, & in hoc sensu de ea locutus est Philosophus, quare etiam dixit; Maximè proprium est substantiæ ut una eadem numero permanens sit susceptiva contrariorum.

Sexta denique proprietas quæ substantiæ secundæ, seu cuilibet naturæ communi competit est *Prædicari univocè de primis substantiis.* Hæc univoca prædicabilitas si intelligatur prout est prædicabilis de pluribus secundum eandem rationem, sive illa ratio sit essentialis, sive non, non est proprietas quartò modò, quia etiam albedo prædicatur univocè de Petro & Paulo: si autem intelligatur illa ratio eadem prout est prædicatum essentialis, sic est proprietas substantiæ quartò modò.

Ut autem intelligatur qualiter prædicamentum substantiæ construatur, sequens adjectio schema in quo demonstrantur quæ directe, quæq; indirectè in eo collocantur, seu lateraliter: ubi notandum quòd hæc arbor, & quæcunq; alia quæ in Scholis proponi solet, sit adhuc imperfecta, nam plurimi intercedunt gradus à supremo genere descendendo usq; ad ultimam speciem quæ non omnes recensentur, est tamen perfectior ex omnibus quæ in Scholis post Porphyrium circumferuntur.

Notandum secundò, quòd post insinuationem Maffrii & Belluti animal dividam in rationale & irrationale, seu brutum & hoc in varias brutorum species, quia valde probabile est animal non esse immediatum genus respectu brutorum sicut respectu hominis, prout ab ipso etiam insinuat Aristoteles 7. Met. 28. ubi inter equum & animal constituit aliud genus in nominatum, quod nunc appellari solet brutum.

Notandum tertio. Quòd differentiæ quæ ponuntur in latere B, tantum possint contrahere gradus superiores, & nihil constitutere ex illis quæ ponuntur in linea recta; differentiæ verò quo ponuntur ex latere A non modò contrahere gradus superiores, sed etiam constitutere gradus inferiores quæ sunt in linea recta: verbi gratiâ, corporeum, contrahit substantiam & constituit corpus, non corporeum verò licet contrahat substantiam, non constituit aliquid quod poneretur directe statim in linea prædicamentali.

Arbor

Arbor Prædicamentalis

196

Genus supremum

